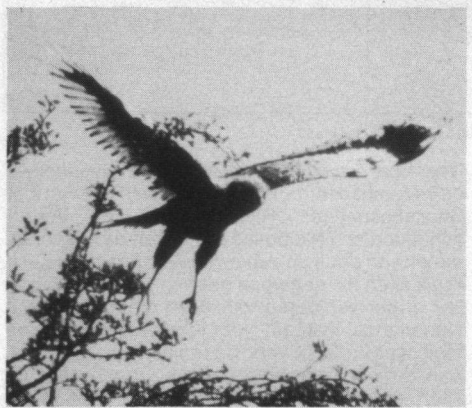

Partieel albinistische Bruine Kiekendieven in het Deltagebied

Bouke Grootjans & Gerard Ouweneel

In de zomer 1989 werden, verspreid over het Deltagebied, albinistische Bruine Kiekendieven waargenomen. Vrijwel zeker betrof het alle vogels in juveniel kleed. De desbetreffende exemplaren vertoonden onderling grote verschillen in verenkleed. De auteurs zochten tevergeefs naar literatuur over albinistische Bruine Kiekendieven, zodat besloten werd enige relevante informatie over de vogels vast te leggen.

Op 9 juli 1989 werd B. Grootjans opgebeld door R. Blijenberg met de mededeling dat langs de kreek Zestigvoet in de Kieldrecht polder in Zeeuwsch-Vlaanderen zo goed als witte Bruine Kiekendieven waren uitgegogen.

Eén van de twee juveniele Bruine Kiekendieven met 80% wit op de bovenzvleugels en 40% wit op de ondervleugels. Naar een kleurendia van Bouke Grootjans.

Nog de zelfde avond gingen beiden poolshoogte nemen. Er werden vier juveniele Bruine Kiekendieven waargenomen, alle met helder witte partijen in het verenkleed, zij het verschillend van omvang; bij dit bezoek zag men de oude vogels niet. In de daaropvolgende veertien dagen was Grootjans in de gelegenheid de vogels te beschrijven en te fotograferen. Van de vier juveniele Bruine Kiekendieven waren van twee exemplaren de bovenzvleugels voor 80% helder wit en de ondervleugel voor 40%. Het derde exemplaar was op de bovenzvleugel 'half bont', terwijl de vierde vogel hier en daar wat wit in de vleugels bezat. Ook nam Grootjans de oude vogels waar. Het mannetje vertoonde geen afwijkingen. Maar van het wijfje waren kop en vleugelboeg opmerkelijk licht gekleurd, de verenkleedpartijen die normaal creme van kleur zijn. Grootjans nam de kiekendieven op 21 juli voor het laatst in de Kieldrecht polders waar, nadien zijn ze er niet meer gezien. Leden van de Vogelwerkgroep 'De Steltkluut' namen tijdens het tellen van Bruine Kiekendieven in Het Verdrongen Land van Saeftinge op 19 augustus 1989 en 24 september 1989 aldaar juveniele Bruine Kiekendieven waar met albinistisch verenkleed.

Op 16 juli 1989 bezocht Ouweneel de langs de noordoever van het Hollandsch Diep onder Strijensas gelegen Plaat van het Land van Essche. Van de gebeurtenissen in Zeeuwsch-Vlaanderen was hij niet op de hoogte. Aan de buitenkant van

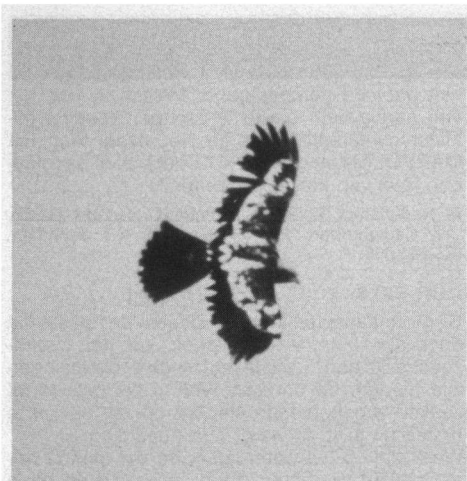
het reservaat nam hij twee juveniele Bruine Kiekendieven waar, waarvan een in normaal juveniel kleed. De tweede vogel bezat op de bovenzvleugels een aan elkaar congruent patroon van helder witte strepen en vlekken, uitlopend in een grotere witte vlek op de basis van de grote handpennen. De ondervleugel vertoonde aan de achterzijde een witte rand. Boven de griendrand werd de vogel samen met de tweede juveniel circa 15 minuten omhooggeïend en terugkomend waargenomen; een Boomvalk voerde even charges uit op het tweetal. Adulte vogels vielen niet waar te nemen. De beide juvenielen van een tweede, oostelijker in het reservaat huizend paartje Bruine Kiekendieven vertoonde geen afwijkingen in het verenkleed. Aansluitend op de ervaringen op 5 augustus bezocht Ouweneel op 6 augustus opnieuw de Plaat van het Land van Essche. Ook op deze datum werd de vogel waargenomen.

Op die bewuste 5 augustus verrichtten onder andere L.J. Draayer, P. van Gemert en G.L. Ouweneel vanaf de Philipsdam waarnemingen op de langs de zuidzijde van de Krammer gelegen Sliken van de Heen. P. van Gemert attendeerde de anderen op twee langs een het gebied doorsnijdende kreek rustende juveniele Bruine Kiekendieven - herkenbaar aan de vosbruine bovenkop - waarvan een exemplaar een zilverwitte mantel

Het vierde jong had slechts hier en daar wat wit op de vleugels.

Naar een kleurendia van Bouke Grootjans.

Het derde exemplaar was op de bovenzvleugels halfbont en aan de onderzijde slechts 20% wit getekend. Naar een kleurendia van Bouke Grootjans.

lijkt te bezitten. De tweede vogel bezit een normaal verenkleed. Als de vogels opvliegen ont-popt zich een verbazingwekkend schouwspel. De in afwijkend verenkleed gestoken vogel bezit helder witte bovenzvleugels en rug met uitzondering van een beide vleugeltoppen verbindende, over de achtervleugel lopende smalle donkere band. De achterrand van de vleugel is weer wit en dat wit 'slaat om' naar de ondervleugels die ook voor circa 50% wit zijn. Op de buik bezit de vogel een ovale lichte vlek, niet wit. Op een zeker moment steeg uit het gebied een tweede, in hoge mate in identiek gestoken verenkleed op. Al spoedig streek deze vogel weer neer. De eerste vogel verwijderd zich steeds verder, maar kon langdurig worden waargenomen. Niet vast komt te staan of ook boven de Slikken van de Heen opererende adulte Bruine Kiekendieven een speciale band met beide afwijkend getinte

Het derde exemplaar was op de bovenzvleugels halfbont en aan de onderzijde slechts 20% wit. Naar een kleurendia van Bouke Grootjans.

Bruine Kiekendieven onderhouden; op deze datum telden wij maximaal 25 adulte en juveniele Bruine Kiekendieven verspreid over het gebied. Op 16 augustus namen M. Huizinga en G.L. Ouweneel een van beide vogels op de zelfde lokatie waar.

Discussie

Nog steeds niet van elkaars waarnemingen op de hoogte, wenden in september beide auteurs zich tot het Instituut voor Taxonomische Zoölogie in Amsterdam. De heer C. Roselaar van dit instituut bracht beide auteurs met elkaar in contact. Tevens gaf Roselaar in zijn schrijven van 13 september 1989 een uitvoerige beschrijving van twee opmerkelijke bleke, zich in de collectie in Amsterdam bevindende exemplaren.

Na raadpleging van de foto's die Grootjans in Zeeuwsch-Vlaanderen maakte, was ook Roselaar van mening dat de zomer 1989 in de Delta waargenomen Bruine Kiekendieven partieel albinistisch waren. Evenals de auteurs, kende Roselaar dergelijke gevallen niet, zij het dat de 'The

Eén van de twee juveniele Bruine Kiekendieven met 80% wit op de bovenzvleugels en 40% wit op de ondervleugels. Naar een kleurendia van Bouke Grootjans.

Birds of the Western Palaearctic' waaraan Roselaar meewerkt, niet op afwijkingen als albinisme ingaat.

Rest de vraag of de in de nazomer van 1989 in de Delta waargenomen albinistische Bruine Kiekendieven alle vogels betreffen uit het nest in Zeeuwsch-Vlaanderen. Van hier naar de lokatie langs het Hollandsch Diep is hemelsbreed circa tachtig kilometer en naar de Slikken van de Heen circa zestig kilometer. Nog afgezien van het feit dat de vogel van de Plaat van het Land van Essche ter plaatse al werd waargenomen op een tijdstip dat de Bruine Kiekendieven het Zeeuwsvlaamse broedgebied nog niet de rug hadden toegekeerd, stemt ook de tekening in het verenkleed niet overeen. De vogels van de Slikken van de Heen moeten wel de exemplaren zijn geweest die in Zeeuwsch-Vlaanderen uitvlogen, te meer daar ook de data op elkaar aansluiten.